

Motion till riksdagen 2021/22:4743

av **Christina Høj Larsen m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2021/22:244 Stärkt rätt till personlig assistans vid behov av egenvård

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag på ny lydelse av 9 a § första stycket 7 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade som möjliggör en mer inkluderande tillämpning av stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2 Inledning

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och insatsen personlig assistans ger många människor möjlighet att leva ett självständigt liv och att delta i samhället fullt ut på sina egna villkor. Införandet av personlig assistans var en väldigt viktig jämlikhetsreform som har förbättrat livskvaliteten påtagligt för många människor i Sverige.

Utvecklingen av LSS och den personliga assistansen har under de senaste åren varit ett bakslag. Från början var LSS en revolutionerande rättighetslagstiftning där människors individuella behov skulle vara styrande. Den skulle ge människor rätt att leva ett liv som andra med delaktighet, egenmakt och självbestämmande oavsett funktionalitet. Men under de senaste dryga tio åren har tillämpningen av lagstiftningen förändrats i kombination med att politiska viljeriktningar om att dämpa kostnaderna fått kraftigt genomslag. Följden har blivit att tusentals människor har förlorat hela eller delar av sin assistans. Vänsterpartiet anser att alla ska ha rätt att leva ett liv som andra med utgångspunkt från våra individuella behov. LSS bör återupprättas som en rättighetslagstiftning som styrs av behov och garanterar grundläggande rättigheter.

3 Regeringens förslag

I den aktuella propositionen föreslår regeringen bl.a. att stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd som innebär att det finns fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa ska bli ett grundläggande behov enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

4 Vänsterpartiets ställningstagande

Lydelsen ”fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa” ger utrymme för en mycket restriktiv tolkning av vem som får rätt till stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd. Vissa av remissinstanserna, såsom God Assistans, anser att rekvisitet ”allvarlig risk för liv eller hälsa” som föreslogs i utredningen helt bör tas bort och att det är tillräckligt att det av lagtexten framgår att det krävs långvarig medicinsk problematik. Därutöver uttrycker Humana Assistans oro för en snäv tolkning av bestämmelsen, då de befärrar att det kommer att krävas att varje enskild incident medför omedelbar livsfara för att beaktas och att risk för ohälsa inte kommer att beaktas. Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet (DHR) anför att många rekvisit som den sökande ska uppfylla visar hur svårt det kommer att vara att i praktiken få assistans beviljad. Även Vårdföretagarna efterlyser större tydlighet kring de begrepp som används, för att förebygga en alltför insnövad tillämpning. Socialstyrelsen lyfter risken att ordet allvarlig eventuellt kan komma att leda till för stora begränsningar i praxis.

Enligt Vänsterpartiet ska personlig assistans vara behovsstyrd. Vi värnar FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och anser att konventionen ska inkorporeras i svensk lagstiftning. Trots att Sverige antog konventionen i riksdagen 2008 har den inte införlivats i svensk lag. Luckor i befintlig lagstiftning har inte identifierats och det saknas systematisk uppföljning och analys av praktisk tillämpning. Vänsterpartiet anser att rättighetsperspektivet ska genomsyra regelverk och politik för personer med funktionsnedsättning.

Mot bakgrund av detta framstår regeringens förslag som otillräckligt. Lydelsen ”fara för den enskildes liv eller att det annars finns en överhängande och allvarlig risk för hans eller hennes fysiska hälsa” är i sig ett mycket restriktivt lagförslag, som öppnar för än mer begränsningar i praxis och tolkningar. Det riskerar att leda till en lagstiftning som inkluderar färre personer än vad ett rättighetsperspektiv rättfärdigar. Vänsterpartiet anser även att det inte stämmer överens med LSS grundintentioner eller hur vi anser att den ska utvecklas och moderniseras. Lagstiftningens ändamål ska inte vara att begränsa kostnader utan snarare att ge människor rätt att leva ett liv som andra med delaktighet, egenmakt och självbestämmande oavsett funktionalitet.

Regeringen ska återkomma med förslag på ny lydelse av 9 a § första stycket 7 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade som möjliggör en mer inkluderande tillämpning av stöd som den enskilde behöver löpande under större delen av dygnet på grund av ett medicinskt tillstånd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Christina Høj Larsen (V)

Ida Gabrielsson (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Daniel Riazat (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)